

Ed.

28. Frumvarp til laga

[28. mál]

um breyting á lögum um almannatryggingar, nr. 67/1971, með síðari breytingum.

Flm.: Kjartan Jóhannsson, Eirður Guðnason, Karl Steinar Guðnason.

1. gr.

- 1) 43. gr. stafliður h) orðist þannig:

Óhjákvæmilegan ferðakostnað samlagslæknis til þeirra samlagssjúklinga, sem ekki eru ferðafærir sökum sjúkdóms síns. Ferðakostnað þennan skal greiða að fullu.

- 2) 43. gr. stafliður i) orðist þannig:

Óhjákvæmilegan flutningskostnað sjúks manns í sjúkrahús innanlands, enda sé flutningsþörf svo bráð og heilsu hins sjúka svo varið, að hann verði ekki fluttur eftir venjulegum farþegaflutningsleiðum. Flutningskostnað þennan skal greiða að fullu. Sömu reglur skulu gilda um flutning sjúks manns úr sjúkrahúsi í heimahús, enda verði hann ekki fluttur eftir venjulegum farþegaflutningsleiðum. Flutningskostnaður milli sjúkrahúsa greiðist að fullu af því sjúkrahúsi, sem sendir sjúkling, nema um sé að ræða flutning milli sjúkrahúsa í sama sveitarfélagi og heilsu sjúklings sé þannig varið að hann geti notað venjulegar farþegaflutningsleiðir. Sé fylgd nauðsynleg í einhverju ofantalinna tilvika, greiðist fargjalð fylgdarmanna, þótt um áætlunarferð sé að ræða.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Tilgangur þessa lagafrumvarps er að jafna kostnað af sjúkraflutningum og læknisvitjunum þannig að dreifbýlistólki í vissum landshlutum sé ekki íþyngt sérstaklega eins og nú er.

Samkvæmt gildandi reglum um sjúkravitjanir getur kostnaður óferðafærs sjúklings í dreifbýli af vitjun samlagslæknis numið t. d. 300 kr. miðað við rúmlega 100 km akstur hvora leið, en í þéttbýli er innheimt sérstakt vitjunargjald, 16 kr., sem innifelur ferðakostnað læknisins.

Sjúkraflug milli Norðurlands, Austurlands og Vestfjarða annars vegar og Reykjavíkur hins vegar mun kosta 4000—7000 kr. Í flestum tilvikum greiðir sjúklingur $\frac{1}{4}$ hluta þess eða allt að 1750 kr. (175 þús. gkr.). En þess munu dæmi, að sjúklingar hafi orðið að greiða allan kostnaðinn, eða allt að 7000 kr. (700 þús. gkr.). Hér er því

greinilega um mikla mismunun að ræða á því sviði sem sist skyldi, því að enginn á að þurfa að kvíða því að geta ekki notið sjúkraþjónustu af efnahagslegum sökum. Séu þær fjárhæðir, sem hér um ræðir, bornar saman við ellilífeyrisgreiðslur sést glögggt hve tilfinnanleg og óréttlát útgjöld af þessu tagi eru.

Varðandi óhjákvæmilegan ferðakostnað samlagslæknis til samlagssjúklings gilda ákvæði h-liðar 43. gr. laga um almannatryggingar. Samkvæmt því greiðir sjúklingur þennan kostnað að hálfu, ef læknir notar eigin farartæki, en ella að $\frac{1}{4}$ hluta, enda sé þá um að ræða lengri vegalengd en 10 km á landi eða nota verði skip eða flugvél til ferðarinnar. Að því er varðar akstur mun gjaldtakan verða svipuð að krónutölu hvort heldur læknir notar eigin farartæki eða ekki. Gjald fyrir akstur eigin farartækis mun nú nema kr. 2.75 á km. Sjúklingur, sem býr 50 km. frá aðsetri samlagslæknis, hlýtur því að greiða 138 kr. fyrir aksturskostnað læknis, en sjúklingur, sem býr í 100 km fjarlægð, 275 kr. (27 500 gkr.). Flutningur læknis með snjóbil getur hins vegar kostað nokkur þúsund krónur. Sé t. d. litið á snjóbilferð, sem kostar 3000 kr., yrði hluti sjúklings 750 kr. (75 þús. gkr.).

Með frumvarpi þessu er gert ráð fyrir að sjúklingur þurfi ekki að bera kostnað af þessu tagi, sem stafar einungis af því, hversu fjarri honum samlagslæknirinn býr. Það stríðir vitaskuld gegn eðlilegu jafnrétti, að þeir, sem búa við erfiðastar aðstæður til að njóta læknisþjónustu allajafna, skuli gjaldteknir umfram aðra þegar þeir verða að fá læknisvitjun í heimahús, af því að þeir eru ekki ferðafærir sökum sjúkdóms síns. Með samþykkt breytingartillögunnar varðandi þetta atriði yrði þetta misrétti afnumið.

Varðandi greiðslu á sjúkraflutningum gilda ákvæði i-liðar 43. gr. laga um almannatryggingar. Samkvæmt því, sem þar segir, greiðir sjúklingur $\frac{1}{4}$ hluta af flutningskostnaði í sjúkrahús þegar það á við, að hann geti ekki notað venjulegar farþegaflutningsleiðir. Þetta á einkum við um sjúkraflug og flutning með snjóbil. Að því er varðar flutning milli sjúkrahúsa er sagt að fara skuli eftir því sem kveðið kunnir að verða á um í lögum um heilbrigðisþjónustu. Í lögum um heilbrigðisþjónustu eru hins vegar engin ákvæði um þetta efni svo að ofangreint ákvæði um flutning milli sjúkrahúsa er marklaust og gilda engin lagaákvæði um slíkan flutning. Vegna þessa var leitað samkomulags um, að það sjúkrahús, sem sendi sjúkling, skyldi greiða flutningskostnaðinn. Sjúkrahúsin í Reykjavík hafa þó tregðast við að greiða slíkan kostnað af heimsendingu sjúklunga. Þess eru því dæmi, að sjúklingar hafi orðið að greiða hann að fullu sjálfir.

Gildandi reglur fela í sér margs konar misræmi og óréttlæti. Sjúklingur, sem fyrst er lagður inn á sjúkrahús á Egilsstöðum og síðan fluttur til Reykjavíkur, ber t. d. engan kostnað af flutningunum. Sjúklingur á Djúpavogi, sem eins stendur á um verður hins vegar að greiða fjórðung kostnaðarins, því að þar er ekkert sjúkrahús. Sjúklingur utan af landi, sem þarf eða óskar að komast heim til sín og verður að nota sjúkraflugvél, af því að hann getur ekki heilsu sinnar vegna notað venjulegar farþegaflutningsleiðir, má allt eins búast við því að verða að bera allan kostnað af sjúkrafluginu. Reykvíkingur, sem eins stæði á um, en hefði lent á sjúkrahúsi úti á landi, getur hins vegar vænst þess að þurfa ekki að bera neinn kostnað. Í þessu sambandi er ekki úr vegi að minna á að sjúkraflug af þessu tagi kostar allt að 5000 kr. Ferðir um fjallvegi með snjóbil geta líka orðið ámóta dýrar og sjúkraflug. Sömu leiðis geta flutningar með sjúkrabil um langar vegalengdir orðið mjög dýrar, t. d. frá Vík í Mýrdal eða Borgarnesi til Reykjavíkur eða frá Reykjavík á þessa staði.

Varðandi fargjald fylgdarmanns, þegar hans er þörf, gilda þau ákvæði, að sjúklingur verður að greiða fjórðung af fargjaldi hans þótt um áætlunarflug sé að ræða.

Samkvæmt þessu lagafrumvarpi yrðu sett lagaákvæði um það, að allur flutningskostnaður milli sjúkrahúsa væri greiddur af því sjúkrahúsi sem sendir sjúkling, nema í þeim innanbæjarferðum sem sjúklingur getur heilsu sinnar vegna notað

venjulegar samgönguleiðir. Jafnframt gildi það sama við heimsendingu sjúklings með sérstöku sjúkraflutningi. Um þetta hvort tveggja eru nú engin lagaákvæði. Þá yrði sjúkraflutningur í sjúkrahús greiddur að fullu af almannatryggingum í stað þess að nú greiðir sjúklingur fjórðung af slíkum flutningskostnaði. Loks yrði tiltekið að fargjald nauðsynlegs fylgdarmanns yrði sjúklingi að kostnaðarlausu í stað þess að nú greiðir sjúklingur fjórðung slíks fargjalds. Enn fremur gerir lagafrumvarp þetta ráð fyrir að fella niður gjaldtöku af sjúklingi vegna flutnings innanbæjar og af fyrstu 10 km flutningsleiðar, enda setur frumvarp þetta fram þá meginreglu, að sjúklingar greiði ekki kostnað af ferðum í sjúkraflutningum.

Rétt er þó að benda á, að jafnvel þótt síðastnefnda ákvæðið héldist væri stórt skref stigið í réttlætisátt. Enn fremur hefur flutningsmönnum verið bent á að varðandi flutning á sjúkrahús komi sú regla til álita, að almannatryggingar greiddu flutningskostnað að því marki sem hann er umfram fargjald með áætlunarferð milli viðkomandi staða, þó aldrei minna en $\frac{3}{4}$ hluta flutningskostnaðar. Flutningsmenn telja þessa reglu ekki fullnægja þeim réttlætiskröfum, sem eðlilegt sé að gera, og telja að sanngjarnt sé að sjúklingur beri engan kostnað af sjúkraflutningunum.

Flutningsmenn telja, að enginn eigi að þurfa að kviða því vegna efnahags að fá ekki notið bestu sjúkráþjónustu sem völ er á í landinu. Allir eiga að hafa sama rétt til læknisþjónustu og hjúkrunar án tillits til efnahags eða búsetu. Að því verður að stefna af fremsta megni. Þessi markmið, svo sjálfsögð sem þau eru, verða að teljast fjarri því að vera uppfyllt í okkar landi. Eitt misréttið í þessum efnum birtist í h- og i-lið gildandi laga um almannatryggingar, sbr. fylgirit, eins og hér hefur verið rakið. Með samþykkt þess lagafrumvarps, sem hér er flutt, yrði dregið úr misrétti á sviði heilbrigðismála.

Frumvarp þetta var flutt á síðasta þingi, en varð þá ekki útrætt. Því er það endurflutt nú, enda um mikið sanngirnismál að ræða og skref í þá átt að bæta aðstöðu þess fólks sem í dreifbýli býr.

Fylgirit.

h- og i-liður 43. gr. laga um almannatryggingar.

Núgildandi ákvæði.

- h) Óhjákvæmilegan ferðakostnað samlagslæknis til þeirra samlagssjúklinga sem ekki eru ferðafærir sökum sjúkdóms síns ef um lengri vegalengd en 10 km er að ræða á landi eða nota verður skip eða flugvélar við flutninga.

Ferðakostnað þennan skal greiða að hálfu, ef læknir notar eigið farartæki, ella að $\frac{3}{4}$ hlutum.

- i) Óhjákvæmilegan flutningskostnað sjúks manns í sjúkrahús innanlands að $\frac{3}{4}$ hlutum, enda sé flutningsþörf svo bráð og heilsu hins sjúka svo varið, að hann verði ekki fluttur eftir venjulegum farþegaflutningsleiðum. Sjúkraflutningar innanbæjar greiðist þó ekki og frá kostnaði við sjúkrabifreið dregst kostnaður vegna fyrstu 10 km. Sé fylgd nauðsynleg greiðast $\frac{3}{4}$ af fargjaldi fylgdarmanns, þótt um áætlunarferð sé að ræða.

Um kostnað flutnings milli sjúkrahúsa fer eftir því, sem kveðið kann að vera á um í lögum um heilbrigðisþjónustu.